

تله کابین از قلعه سنگ تا شاه فیروز

حسام الدین اسلاملو

گزارش

بر بام سیرجان کهن

برخی می گویند آرامگاه است و برخی آتشکده اش می دانند. شاه فیروز بنایی طاقی آجری ست با گنبدی در مرکز روی یک تپه که کاشی کاری هایش از میان رفته و نمی توان زردشتی یا اسلامی بودن آن را متوجه شد. برخی آن را آرامگاه شاهزاده ای از آل بویه می دانند که در این مکان دفن شده است. گفته می شود این فرد بر اثر خوردن گوشت شکار در گذشته و در این مکان دفن شده است.

معماری آرامگاه شاه فیروز

پلان این بنا به صورت هشت ضلعی است که طول هر ضلعش از بیرون ۴ متر و از داخل متر می شود. مصالحی که برای ساخت آن به کار رفته، آجر و ملات گچ و سقفش به صورت گنبدی نیم دایره شکل است. در هر ضلع آن طاقچه ای کوچک دیده می شود که با طاق جناغی تزئین شده است. تزئینات عمده این بنا آجر کاری راسته خفته است که در جای جای آن دیده می شود. آجرهای این بنا به شکل مربع هستند و مردم این نواحی نقل است که در ساختمان آن از شیر شتر استفاده شده تا بنا محکم ساخته شود.

شاه فیروز بنایی است تاریخی مربوط به سده ۹ هق است و در ۱۴ کیلومتری جنوب شرقی سیرجان در استان کرمان واقع شده که در تاریخ ۲۵ اسفند ۱۳۷۸ با شماره ثبت ۲۶۶۵ به عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است. بنادر فاصله پنج کیلومتری جنوب شرقی قلعه سنگ سیرجان در نزدیکی روستای وحدت آباد برفراز صحره ای از سنگ سبز تیره به

ارتفاع ۳۰ متر واقع شده و در محل به نام شاه فیروز معروف است. بنای این آرامگاه که امروزه به صورت نیمه ویرانه درآمده عبارت است از یک بنای هشت ضلعی که طول هریک از اضلاع داخلی آن ۲ و اضلاع خارجی آن ۴ متر است. در میانه بنا و در دل صخره قبری به طول ۵-۲ متر و عرض ۶۳ سانتی متر و عمق ۴۰ سانتی متر حفر شده است. متأسفانه سنگ قبر آرامگاه از بین رفته و نمی توان از هویت فرد دفن شده و تاریخ احداث بنا اطلاع دقیقی به دست آورد.

این اثر شامل یک ساختمان چهار طاقی آجری با هشت ستون، و سقفی گنبدی است که بر روی این ستونها زده شده. این بنا بر بالای تپه ای در دوازده کیلومتری جنوب شرقی سیرجان و در کنار جاده- سیرجان- بافت، در سه کیلومتری شرق امامزاده علی و قلعه سنگ قرار دارد. اطراف آن، و در تمام سطح تپه ای که بنا بر روی آن ساخته شده، قسمتهای شکسته و باقیمانده ظروف سفالی به چشم می خورد و وجود تمدنی عظیم را در این نواحی نشان می دهد. چهار ستون از این ساختمان خراب شده و فرو ریخته، اما سقف آن هنوز بر روی چهار ستون مستحکم دیگر باقیمانده است.

هرچه هست امروز بنای موسوم به شاه فیروز هم مثل بادگیر چپقی به یکی از نمادهای سیرجان تبدیل شده و جا دارد در راستای توسعه ی گردشگری میراث فرهنگی سیرجان با کمک یکی از شرکتهای معدنی و در راستای مسئولیت اجتماعی برای استقرار یک گروه باستان شناس در آن و سپس راه اندازی کمپ گردشگری ئی مثل احداث تله کابین از قلعه سنگ تا شاه فیروز، اقدام کند.